

ЗАКОН

О РОБНИМ РЕЗЕРВАМА

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се услови за образовање, финансирање, размештај, коришћење и обнављање робних резерви (у даљем тексту: робне резерве) и услови за формирање, финансирање, размештај, коришћење и обнављање обавезних резерви нафте и деривата нафте (у даљем тексту: обавезне резерве) и обезбеђење и одржавање простора за смештај и чување, као и пословање и управљање робним резервама и обавезним резервама и складишним простором на територији Републике Србије.

Члан 2.

Начела пословања и управљања робним резервама су:

- 1) начело снабдевености и стабилности - да државни органи послују и управљају робним резервама и примењују одговарајуће мере на које су законом овлашћени ради постизања снабдевености и стабилности на тржишту;
- 2) начело тржишног пословања – да се пословање робним резервама врши према условима на тржишту и у складу са принципом једнаког правног положаја свих учесника на тржишту;
- 3) начело пажње доброг привредника – да су субјекти који послују и управљају робним резервама дужни да у извршавању својих обавеза поступају са повећаном пажњом која се у правном промету захтева за ову врсту облигационих односа.

Члан 3.

Робне резерве се образују и користе за обезбеђење снабдевености и стабилности на тржишту у случају:

- 1) ванредних ситуација - елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа, катастрофа и других већих несрећа и непогода услед којих наступа или може да наступи прекид у основном снабдевању, или недовољно, односно нестабилно основно снабдевање (у даљем тексту: ванредне ситуације);
- 2) наступања или непосредне опасности наступања озбиљних поремећаја на тржишту;
- 3) ванредног или ратног стања.

Снабдевеност из става 1. овог члана је снабдевеност становништва пољопривредним и прехранбеним производима, лековима и медицинским средствима и производима који су неопходни за живот људи и здравље животиња, као и стратешким сировинама и материјалима за репродукцију од посебног значаја или стратешког интереса за Републику Србију.

Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе могу, зависно од својих потреба и могућности, образовати робне резерве, у складу са овим законом.

Члан 4.

Робне резерве чине робе које су нужне за обезбеђење снабдевености и стабилности, и то :

- 1) пољопривредни и прехранбени производи и материјал за репродукцију;
- 2) лекови, медицинска средства и опрема за здравствене и ветеринарске установе и друге облике здравствене службе;
- 3) нафта и нафтни деривати;
- 4) опрема и роба за потребе железнице, поште, телекомуникација, енергетике и система одбране;
- 5) остали производи од значаја за обезбеђење снабдевености и стабилности.

Робне резерве могу да чине и новчана средства у домаћој и иностраној валути, као и хартије од вредности.

Робне резерве су у јавној својини.

Члан 5.

Стручне послове везане за пословање робним резервама врши Републичка дирекција за робне резерве (у даљем тексту: Дирекција).

Дирекција има својство правног лица.

Седиште Дирекције је у Београду.

Дирекција може имати посебне организационе јединице изван свог седишта.

Члан 6.

Дирекција је дужна да предузме потребне мере ради благовременог спречавања настанка материјалне штете на роби која чини робне резерве, укључујући и мере за њихову продају, односно поновну куповину.

Члан 7.

Дирекција послује робним резервама на транспарентан начин, осим у случају ако прописима којима се уређује поступање са подацима значајним за одбрану земље, није другачије одређено.

Директор Дирекције прописује степен тајности података, докумената и уговора који се воде, чувају и закључују у вези са пословима управљања робним резервама, у складу са прописима који уређују тајност података.

II. ГОДИШЊИ ПРОГРАМ И ПОСЛОВАЊЕ РОБНИМ РЕЗЕРВАМА

Члан 8.

Годишњи програм робних резерви доноси се за период једне календарске године, по ступању на снагу закона којим се уређује годишњи буџет Републике Србије (у даљем тексту: Годишњи програм).

Годишњим програмом утврђује се:

- 1) врста, назив, количина, односно обим и вредност роба које се образују и обнављају као робне резерве, дају на зајам или у закуп;

- 2) територијални размештај робних резерви;
- 3) капацитет складишног простора за смештај и чување робних резерви;
- 4) услови под којима се одређене врсте и количине робних резерви дугорочније поверавају на чување и обнављање;
- 5) инвестиционе потребе;
- 6) потребан износ средстава за извршење Годишњег програма.

Годишњим програмом утврђују се и услови под којима Дирекција може да уговара производњу и испоруку појединих врста роба ради попуне робних резерви, минимум робних резерви, део робних резерви који ће се, у зависности од потреба, образовати у новчаним средствима, у домаћој и страниј валути и хартијама од вредности, као и врсте и количине роба у робним резервама које су неопходне за функционисање система одбране.

Годишњи програм и финансијски план за његово спровођење усваја Влада, на предлог Дирекције.

Дирекција подноси Влади годишњи извештај о пословању робних резерви.

Члан 9.

Пословање робним резервама, и то образовање, обнављање, размештај и финансирање робних резерви, обавља Дирекција на основу Годишњег програма.

У пословању робним резервама Дирекција закључује правне послове, а нарочито уговоре о:

- 1) набавци, смештају, чувању и обнављању робних резерви у циљу постизања снабдевености и стабилности на тржишту;
- 2) давању на зајам роба из робних резерви ради обнављања;
- 3) технолошким процесима над робом у власништву Дирекције;
- 4) донацијама;
- 5) закупу опреме;
- 6) другим пословима из делокруга свог рада.

Ради обнављања робних резерви, као и смањења трошкова складиштења и везаних трошкова, роба из робних резерви може да се даје у зајам заинтересованим лицима.

Робне резерве из члана 4. став 1. овог закона могу се приоритетно дати на зајам министарству надлежном за унутрашње послове, за послове одбране и Војсци Србије, ради обезбеђења основних животних потреба и несметаног функционисања система одбране у условима могућих поремећаја у систему снабдевања.

Влада ближе прописује услове давања на зајам и у закуп појединих врста роба из робних резерви.

Члан 10.

Средства за пословање робним резервама обезбеђују се:

- 1) у буџету Републике Србије;

- 2) из других извора у складу са законом.

Члан 11.

Робне резерве се образују набавком робе, уговарањем производње одређених производа или робном разменом.

Дирекција је дужна да за потребе министарства надлежног за послове одбране и Војске Србије изврши набавку потребних добара из средстава која ће за те намене одредити министарство надлежно за послове одбране на одговарајућој апропријацији и да иста добра складишти, чува и обнавља.

Министарство надлежно за послове одбране може на основу указане потребе по хитном поступку преузети добра набављена на начин прописан у ставу 2. овог члана, закључењем уговора.

Члан 12.

Набавка робе за робне резерве се врши у складу са прописима којима се уређују јавне набавке, осим у случајевима када се врши откуп тржишних вишкова од пољопривредних произвођача или када би примена поступка јавне набавке довела до откривања информација од посебног значаја или стратешког интереса за Републику Србију, о чему Влада доноси посебну одлуку.

Члан 13.

Робне резерве се обнављају заменом, продајом, набавком и давањем на зајам ради обнављања.

Продаја робе из робних резерви врши се путем јавног огласа и јавним надметањем, као и преко робне берзе, осим ако Влада другачије не одлучи у случајевима из члана 3. став 1. тачка 2) овог закона, у складу са законом којим се уређује трговина.

Изузетно од става 2. овог члана, у циљу несметаног функционисања система одбране, продаја робе из робних резерви по тржишним условима министарству надлежном за послове одбране и Војсци Србије врши се непосредном погодбом, о чему одлуку доноси Влада.

Члан 14.

Ако се набавља или продаје роба робних резерви која се складишти у јавним складиштима, промет се може вршити и путем робних записа, у складу са прописима којима се уређују јавна складишта и јавне набавке.

III. ФОРМИРАЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ОБАВЕЗНИХ РЕЗЕРВИ НАФТЕ И ДЕРИВАТА НАФТЕ

Члан 15.

Обавезне резерве формирају се за случај када је угрожена сигурност снабдевања енергијом и енергентима услед поремећаја у снабдевању енергијом и енергентима.

Обавезне резерве формирају се у висини 90 дана просечног дневног нето увоза или 61 дан просечне дневне потрошње у Републици Србији, у зависности која количина је већа, односно у складу са преузетим међународним обавезама.

Обавезне резерве не укључују робне резерве нафте и деривата нафте, количине нафтних деривата у резервоарима возила и осталим саобраћајним

средствима, а које служе искључиво за њихов погон, количине деривата нафте које се налазе у складиштима бродова, цевоводима, железничким цистернама, аутоцистернама, складиштима бензинских станица, количине горива ускладиштене код крајњих потрошача, резерве горива Војске Србије, оперативне резерве и друге резерве нафте и деривата нафте.

Обавезне резерве су у јавној својини.

Обавезне резерве не могу се мешати у истом резервоару са резервама из става 3. овог члана осим по претходно прибављеној сагласности Централног складишног тела из члана 19. став 1. овог закона.

У случају из става 5. овог члана, резерве нафте или деривата нафте које се у истом резервоару мешају са обавезним резервама, имају исти третман у погледу извештавања и надзора, сходно овом закону, као и обавезне резерве.

Члан 16.

Обавезне резерве могу се формирати и одржавати у сировој нафти, дериватима нафте и уговорним правима на куповину одређених количина нафте и деривата нафте.

Уговорна права из става 1. овог члана, којима се формирају и одржавају обавезне резерве, морају бити предвиђена средњорочним и годишњим програмом из члана 18. овог закона и то у количини не више од 10% укупних обавезних резерви и примењиваће се уколико постоје проблеми у погледу финансирања формирања обавезних резерви.

Члан 17.

Влада, на предлог министарства надлежног за послове енергетике (у даљем тексту: Министарство) доноси дугорочни план постепеног формирања и одржавања обавезних резерви за период од десет календарских година (у даљем тексту: дугорочни програм).

Предлог из става 1. овог члана Министарство доставља Влади, по претходно прибављеном мишљењу Дирекције.

Министарство прати остварење дугорочног програма из става 1. овог члана и по потреби, уз прибављено мишљење Дирекције, предлаже његово усклађивање са реалним потребама најмање сваке треће године.

Влада, на предлог Министарства ближе прописује услове за обвезнике накнаде за формирање обавезних резерви, капацитете складишта у јавној својини која се користе за потребу обавезних резерви, ближе критеријуме за одређивање структуре и регионалног распореда обавезних резерви нафте и деривата нафте, план и критеријуме инвестирања и инвестиционе изградње и критеријуме прибављања и давања и узимања у закуп складишта и пратеће инфраструктуре.

Предлог из става 4. овог члана Министарство доставља Влади, по претходно прибављеном мишљењу Дирекције.

Члан 18.

Влада на предлог Министарства доноси средњорочни програм формирања и одржавања обавезних резерви за период од три календарске године (у даљем тексту: средњорочни програм).

Предлог из става 1. овог члана Министарство доставља Влади, по претходно прибављеном мишљењу Дирекције.

На основу средњорочног програма, Министарство уз прибављено мишљење Дирекције доноси годишњи програм формирања и одржавања обавезних резерви за период од једне календарске године (у даљем тексту: годишњи програм обавезних резерви).

Средњорочним програмом из става 1. овог члана утврђује се ниво обавезних резерви, и то:

- 1) врста, назив, количина, и вредност нафте и деривата нафте, које се формирају и обнављају као обавезне резерве;
- 2) територијални размештај обавезних резерви;
- 3) потребан капацитет складишног простора и објеката за смештај и чување обавезних резерви;
- 4) услови и начин под којима се одређене врсте и количине обавезних резерви обнављају;
- 5) инвестиционе потребе за изградњу складишног капацитета и пратеће инфраструктуре за обавезне резерве и реконструкцију постојећег складишног капацитета;
- 6) потребан износ средстава за извршење програма;
- 7) термин план активности;
- 8) кључне показатеље ефикасности и
- 9) друго неопходно за формирање система обавезних резерви.

Годишњи програм обавезних резерви доноси се најкасније у року од пет дана од дана ступања на снагу закона којим се уређује годишњи буџет Републике Србије.

Изузетно од става 4. овог члана годишњи програм обавезних резерви за прву годину формирања и одржавања обавезних резерви може да садржи само елементе из става 4. тач. 1) и 2) овог члана.

Члан 19.

Послове у вези формирања, одржавања, инвестирања и извештавања о обавезним резервама обавља Министарство, које је Централно складишно тело у складу са Директивом ЕЗ 119/2009, унутар кога се организује посебна организациона целина у саставу Сектора за нафту и гас.

Министарство у циљу обављања послова из става 1. овог члана, врши следеће:

- 1) формира и одржава обавезне резерве;
- 2) закључује уговоре о складиштењу обавезних резерви у складу са ратификованим међународним билатералним споразумима;
- 3) закључује уговоре о складиштењу обавезних резерви са складиштарима изабраним кроз послове јавних набавки и са енергетским субјектима који користе резервоаре у јавној својини;
- 4) води регистар обавезних резерви;
- 5) сарађује и координира са надлежним државним органима ради обављања послова у погледу формирања и функционисања система обавезних резерви;

6) извршава међудржавне уговоре и споразуме који се односе на обавезне резерве;

7) прати количине и квалитет обавезних резерви, као и друге услуге у вези са обавезним резервама;

8) извештава Владу о реализацији годишњег програма обавезних резерви;

9) извештава Владу о количини структури, размештају и расположивости обавезних резерви;

10) прати остваривање средњорочног и годишњег програма обавезних резерви одређује приоритете и предлаже мере и активности;

11) друге послове непходне за формирање и остваривање функционисања система обавезних резерви у Републици Србији.

Влада, на предлог Министарства доноси акт којим ближе уређује план и критеријуме набавки у циљу формирања обавезних резерви.

Предлог из става 3. овог члана Министарство доставља Влади по претходно прибављеном мишљењу Дирекције.

Члан 20.

Дирекција у вези обавезних резерви, у складу са средњорочним програмом и годишњим програмом обавезних резерви, обавља следеће:

1) набавља нафту и деривате нафте у складу са прописима којима се уређује област јавних набавки, односно продаје нафту и деривате нафте ради одржавања обавезних резерви;

2) складишти у својим резервоарима обавезне резерве деривата нафте;

3) уређује додатне услове за складиштење обавезних резерви и средства обезбеђења за ускладиштене обавезне резерве код енергетских субјеката, који имају лиценцу за обављање енергетске делатности складиштење нафте, деривата нафте и биогорива, а не користе резервоаре у јавној својини (у даљем тексту: складиштари);

4) обезбеђује недостајући складишни простор кроз послове јавне набавке у складу са прописима којима се уређује област јавних набавки;

5) управља прибављањем, изградњом нових и реконструкцијом постојећих складишних капацитета;

6) извештава Министарство о количини, структури, размештају и расположивости обавезних резерви.

Члан 21.

Средства за реализацију средњорочног програма односно средства за формирање, складиштење, обнављање и друге трошкове везане за обавезне резерве, као и инвестиције у складишта и пратећу инфраструктуру, обезбеђују се у буџету Републике Србије, у висини која се за сваку годину одређује законом о буџету Републике Србије у оквиру раздела Министарства.

Средства за реализацију средњорочног програма обезбеђују се у буџету Републике Србије у складу са утврђеним лимитима у фискалној стратегији за текућу годину, са пројекцијама за наредне две године.

Члан 22.

Висину накнаде за формирање обавезних резерви, начин обрачуна и начин плаћања ове накнаде, као и располагања средствима ове накнаде, прописује Влада на предлог Министарства, министарства надлежног за послове финансија и министарства надлежног за послове трговине, а на основу потребног износа средстава за извршење годишњег програма обавезних резерви, потрошње деривата нафте у претходној календарској години и временског периода за формирање обавезних резерви.

Обвезници накнаде за формирање обавезних резерви, из става 1. овог члана, су енергетски субјекти који обављају енергетску делатност производње деривата нафте и трговине нафтом, дериватима нафте, биогоривима и компримованим природним гасом и имају лиценцу за обављање ових енергетских делатности.

Средства прикупљена по основу накнаде из става 1. овог члана приход су буџета Републике Србије.

Члан 23.

Складиштар и енергетски субјект који користи складишта у јавној својини, а са којим је Министарство закључило уговор о складиштењу обавезних резерви дужан је да овлашћеном представнику Дирекције обезбеди слободан приступ складишту и стави на увид целокупну документацију која се односи на обавезне резерве.

Обавезне резерве могу да се складиште и на територији других држава с којима је претходно закључен међудржавни споразум о складиштењу обавезних резерви, на основу потписаног уговора са Министарством.

Обавезне резерве других држава које се на основу међудржавних споразума складиште на територији Републике Србије или су у превозу преко територије Републике Србије, не могу бити предмет никаквих мера којима би се ограничило располагање таквим резервама и њихова отпрема с државног подручја Републике Србије.

Члан 24.

Складиштење обавезних резерви, сходно средњорочном програму и годишњем програму обавезних резерви, врши се у складиштима Дирекције и у складиштима енергетских субјеката у јавној својини, сагласно прописима којима се уређује јавна својина.

У случају да су резервоари из става 1. овог члана попуњени, складиштење обавезних резерви се по потреби врши и у складиштима других енергетских субјеката који поседују лиценцу за складиштење нафте и деривата нафте, сагласно одредбама овог закона.

Складишни простор за смештај и чување обавезних резерви обезбеђује се куповином, реконструкцијом, изградњом, променом намене постојећих објеката или узимањем у закуп недостајућег складишног простора у складу са програмима из члана 18. ст. 1. и 3. овог закона.

Члан 25.

Енергетски субјекти који користе резервоаре у јавној својини, обављају послове складиштења обавезних резерви као поверене послове и складиште обавезне резерве у складу са уговором о складиштењу закљученим са Министарством.

Цену складиштења у складиштима у јавној својини предлаже Министарство, на основу методологије за одређивање цене складиштења у складиштима коју утврђује Влада.

Методологијом из става 2. овог члана, утврђују се елементи за обрачун и начин обрачуна цене складиштења одређене врсте обавезних резерви у одређеном складишту, који садрже оправдане трошкове пословања који чине: трошкове амортизације, одржавања, изградње, реконструкције и модернизације објеката, руковања складиштима, осигурања, заштите животне средине и друге трошкове пословања којима се обезбеђује одговарајућа стопа и рок повраћаја средстава од инвестиција у енергетске објекте за складиштење обавезних резерви.

Члан 26.

Складиштари који су на јавном тендеру понудили најповољније услове складиштења, складиште обавезне резерве у складу са уговором о ускладиштењу закљученим са Министарством.

Под најповољнијим условима складиштења сматра се најнижа понуђена цена складиштења обавезних резерви, уз испуњавање свих других услова прописаних јавним тендером.

Члан 27.

Складиштари су дужни да приликом закључења уговора са Министарством, предају Министарству утврђена средства обезбеђења за ускладиштене обавезне резерве.

Члан 28.

О количини, квалитету, просторном распореду, месечним и другим извештајима обавезних резерви, сходно овом закону, закљученим уговорима о складиштењу обавезних резерви, води се регистар обавезних резерви.

Регистар из става 1. овог члана води Министарство.

Складиштари и енергетски субјекти који користе резервоаре у јавној својини дужни су да доставе Дирекцији податке потребне за вођење регистра из става 1. овог члана, а Дирекција је дужна да их достави Министарству, заједно са подацима за количине ускладиштене у својим резервоарима који су потребни за вођење регистра из става 1. овог члана.

Министарство ближе прописује садржај и начин вођења регистра из става 1. овог члана.

Члан 29.

Министарство прописује образац месечног извештаја о количини, квалитету, структури и размештају обавезних и других резерви нафте.

Складиштари и енергетски субјекти који користе резервоаре у јавној својини, дужни су да састављају месечне извештаје на прописаном обрасцу из става 1. овог члана и достављају их Дирекцији најкасније до десетог у месецу за претходни месец.

Дирекција је дужна да, месечне извештаје састављене на прописаном обрасцу из става 1. овог члана за обавезне резерве и друге резерве ускладиштене у својим резервоарима, као и месечне извештаје из става 2. овог члана, достави Министарству најкасније до петнаестог у месецу за претходни месец.

Члан 30.

Дирекција, енергетски субјекти који користе резервоаре у јавној својини и складиштари који складиште обавезне резерве дужни су да:

- 1) на захтев овлашћеног инспектора, односно другог лица овлашћеног од Министарства ставе на увид исправе и сву потребну документацију која се односи на обавезне резерве;
- 2) посебно означе и издвоје резервоаре намењене за обавезне резерве;
- 3) у сваком тренутку имају на стању ускладиштену количину обавезних резерви одговарајућег квалитета, осим у случају обнављања обавезних резерви и више силе, о чему обавештавају Министарство;
- 4) у сваком тренутку обезбеде приступ ускладиштеним обавезним резервама овлашћеном инспектору, односно другом лицу овлашћеном од Министарства.

Дирекција и складиштари који складиште обавезне резерве дужни су да предузму потребне мере ради благовременог спречавања настанка материјалне штете на роби која чини обавезне резерве, укључујући и мере за њихову продају, односно поновну куповину.

Члан 31.

Влада, на предлог Министарства, доноси програм мера како би у случају када је угрожена сигурност снабдевања енергијом и енергентима било омогућено брзо, ефикасно и транспарентно стављање на тржиште Републике Србије једног дела или свих обавезних резерви или посебних ограничења потрошње тако да се деривати нафте доделе одређеним групама потрошача, на основу приоритета.

IV. УПРАВЉАЊЕ И ОБЕЗБЕЂЕЊЕ СКЛАДИШНОГ ПРОСТОРА ЗА СМЕШТАЈ И ЧУВАЊЕ РОБНИХ РЕЗЕРВИ

Члан 32.

Дирекција складишти робне резерве у сопственим складиштима, јавним складиштима, код привредних субјеката, произвођача и других лица, односно када се ради о лековима, медицинским средствима код правних лица којима је издата дозвола за промет лекова и медицинских средстава на велико са којима се закључује уговор о чувању, складиштењу, односно обнављању робних резерви.

Одлуку о изградњи, располагању, односно прибављању складишног простора за смештај и чување робних резерви доноси Влада, на предлог Дирекције.

Одлуку о коришћењу, односно давању у закуп и отказу уговора о закупу складишног простора за смештај и чување робних резерви, доноси Дирекција, а одлуку о стављању хипотеке на непокретностима које користи за обављање своје делатности доноси Влада на предлог Дирекције.

Члан 33.

Складишни простор за смештај и чување робних резерви обезбеђује се куповином, реконструкцијом, изградњом или променом намене постојећих

објеката, средствима која су Годишњим програмом предвиђена за инвестиционе потребе.

Годишњим програмом утврђују се инвестиционе потребе, нарочито према врсти, намени и величини објеката, као и изворима и висини потребних средстава за изградњу.

Члан 34.

Опрема и непокретности које користи Дирекција, а које нису у потпуности искоришћене за складиштење робних резерви, могу се дати у закуп на одређено време.

Давање у закуп се врши путем јавног огласа, односно јавног надметања, даваоцу најповољније понуде.

Изузетно, непокретности и опрема из става 1. овог члана могу се дати у закуп без плаћања надокнаде уз услов њиховог текућег и инвестиционог одржавања.

Влада ближе прописује услове издавања у закуп непокретности и опреме.

Члан 35.

Роба из робних резерви, односно средства, непокретности или опрема, не могу да буду предмет залоге нити обезбеђења потраживања трећих лица према складиштару или закупцу, као ни предмет било какве употребе, промене намене или убирања плодова без сагласности Дирекције.

Члан 36.

Складиштар или друго лице коме је роба из робних резерви, складиште или опрема поверена на чување, дужан је:

- 1) да се придржава одредаба уговора о чувању, складиштењу и обнављању, као и уговора о руковању и обезбеђењу;
- 2) да на захтев овлашћеног представника Дирекције омогући квантитативну и квалитативну контролу робе, односно средстава;
- 3) да на захтев овлашћеног представника Дирекције стави на увид исправе и сву потребну документацију која се односи на ускладиштене робне резерве;
- 4) да посебно означи и издвоји робу из робних резерви, односно да у сваком тренутку има на стању ускладиштену количину робе из робних резерви;
- 5) да омогући овлашћеним представницима Дирекције изузимање и премештај робе.

V. ПОСЛОВАЊЕ РОБНИМ РЕЗЕРВАМА У СЛУЧАЈУ ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ, ВАНРЕДНОГ ИЛИ РАТНОГ СТАЊА

Члан 37.

У случају ванредне ситуације, ванредног или ратног стања, Дирекција наставља са пословањем, на начин и под условима које одреди Влада.

Правна лица која производе, односно врше послове промета роба које су утврђене у структури робних резерви, дужна су да у случају ванредне

ситуације, ванредног или ратног стања, производе, односно продају такве робе ради попуње и обнављања робних резерви, на основу посебног акта Владе.

VI. НАДЗОР

Члан 38.

Надзор над спровођењем одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона врши министарство надлежно за послове трговине и пољопривреде преко тржишних и пољопривредних инспектора, као и министарство надлежно за послове енергетике и министарство надлежно за послове финансија, у складу са овлашћењима прописаним законом којим се уређује промет робе и услуга, односно други надлежни органи у складу са овлашћењима прописаним законом и прописима који су донети за спровођење тих закона.

VII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Привредни преступи

Члан 39.

Новчаном казном од 1.500.000,00 до 3.000.000,00 динара казниће се за привредни преступ правно лице ако:

- 1) не поштује услове складиштења обавезних резерви у складу са чланом 20. тачка 3.) овог закона;
- 2) не плати накнаду у складу са одредбом члана 22. овог закона;
- 3) не омогући лицу овлашћеном од стране Дирекције да врши контролу количине и квалитета ускладиштених обавезних резерви, у складу са чланом 23. овог закона;
- 4) не поштује обавезе из уговора о складиштењу обавезних резерви закљученог са Министарством у складу са одредбама члана 27. овог закона;
- 5) не достави Дирекцији податке потребне за вођење регистра у складу са чланом 28. овог закона;
- 6) не обезбеди да резерве нафте или деривата нафте које се у истом резервоару мешају са обавезним резервама, имају исти третман у погледу извештавања и надзора, сходно овом закону, као и обавезне резерве, у складу са чланом 15. став 6. овог закона;
- 7) на захтев овлашћеног инспектора не стави на увид исправе и сву потребну документацију која се односи на обавезне резерве у складу са чланом 30. став 1. тачка 1) овог закона;
- 8) не означе посебно и издвоје резервоаре намењене за обавезне резерве у складу са чланом 30. став 1. тачка 2) овог закона;
- 9) нема у сваком тренутку на стању ускладиштену количину обавезних резерви одговарајућег квалитета у складу са чланом 30. став 1. тачка 3) овог закона;
- 10) не обезбеде приступ ускладиштеним обавезним резервама овлашћеном инспектору, односно другом лицу овлашћеном од Министарства у складу са чланом 30. став 1. тачка 4) овог закона;

11) не предузму потребне мере ради благовременог спречавања настанка материјалне штете на роби која чини обавезне резерве у складу са чланом 30. став 2. овог закона.

Уз привредни преступ из става 1. овог члана, правном лицу изрећи ће се и заштитна мера забрана правном лицу да се бави одређеном привредном делатношћу – енергетском делатношћу у трајању од шест месеци до три године.

Прекршаји

Члан 40.

Новчаном казном од 100.000,00 до 200.000,00 динара казниће се за прекршај правно лице ако не плати накнаду у складу са одредбом члана 22. овог закона.

За прекршај из става 1. казниће се одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 50.000,00 до 150.000,00 динара.

За прекршај из става 1. казниће се предузетник новчаном казном од 50.000,00 до 500.000,00 динара.

Уз прекршајну казну из става 1. овог члана, правном лицу се изриче и заштитна мера забрана правном лицу да врши одређене делатности – енергетска делатност у трајању од шест месеци до годину дана.

Уз прекршајну казну из става 3. овог члана, предузетнику се изриче и заштитна мера забрана вршења одређених делатности – енергетске делатности у трајању од шест месеци до годину дана.

VIII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 41.

Подзаконски акти за спровођење овог закона донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, осим аката који су предвиђени у чл. 17, 19, 25. и 31. овог закона који ће бити донети у року од 10 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Подзаконски акт из члана 22. овог закона биће донет до 1. новембра 2013. године.

Одредбе члана 22, члана 39. став 1. тачка 2) и члана 40. овог закона примењују се до дана почетка примене закона којим ће се уредити област накнада.

До доношења подзаконских аката прописаних овим законом, примењују се подзаконска акта донета на основу Закона о робним резервама („Службени гласник РС”, број 18/92).

Члан 42.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о робним резервама („Службени гласник РС”, број 18/92).

Члан 43.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а одредба члана 22. овог закона примењује се од 1. марта 2014. године.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. став 1. тач. 4, 6, 7. и 16. Устава Републике Србије, којим се утврђује да Република Србија уређује и обезбеђује одбрану и безбедност Републике Србије и њених грађана и мере за случај ванредног стања; јединствено тржиште, правни положај привредних субјеката, систем обављања појединих привредних и других делатности, робне резерве, својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине; организацију, надлежност и рад републичких органа.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Након двадесет година примене Закона о робним резервама („Службени гласник РС”, број 18/92) настала је потреба за доношењем новог закона у циљу усклађивања са правним системом Републике Србије, као и испуњавања захтева за чланство Републике Србије у Светској трговинској организацији (СТО) и ЕУ.

Један од основних разлога за доношење овог закона којим ће се прецизно дефинисати циљеви образовања робних резерви, одредити обим и врста производа у оквиру робних резерви и регулисати друга питања од значаја за усклађивање система робних резерви са европском регулативом, је и утврђивање нових решења.

Такође, новим законом се, након искуства у примени досадашњег закона којим је регулисана област робних резерви, отклањају уочени недостаци.

Област робних резерви је до престанка постојања државне заједнице Србија и Црна Гора била уређена савезним и републичким законима и подзаконским актима и то: Законом о робним резервама („Службени лист СФРЈ”, број 58/89 и „Службени лист СРЈ”, бр. 16/93...26/97) и Одлуком о условима коришћења савезних робних резерви и складишта („Службени лист СРЈ”, број 9/97), Законом о робним резервама („Службени гласник РС”, број 18/92) и Уредбом о условима давања на зајам и коришћење роба из републичких робних резерви („Службени гласник РС”, број 86/04). Доношењем Одлуке Савета министара о давању на коришћење и управљање непокретности („Службени лист СЦГ”, број 18/03), створени су услови да у надлежност Републичке дирекције за робне резерве пређу послови, задаци и покретна и непокретна имовина Савезне дирекције за робне резерве. Стављањем ван снаге савезног Закона о робним резервама и подзаконског акта, настала је потреба да се доношењем новог закона, на свеобухватан и савремен начин регулише област пословања робним резервама.

Такође, Законом о ратификацији уговора о оснивању Енергетске заједнице између Европске заједнице и Републике Албаније, Републике Бугарске, Босне и Херцеговине, Републике Хрватске, бивше југословенске Републике Македоније, Републике Црне Горе, Румуније, Републике Србије и привремене мисије Уједињених нација на Косову у складу са Резолуцијом 1244 Савета безбедности Уједињених нација („Службени гласник РС”, број 62/06) (у даљем тексту: Уговор) Република Србија је преузела обавезу да усагласи своје законодавство са захтевима директива ЕУ које се односе на енергетику чиме ће се омогућити пуно учешће земаља Југоисточне Европе у унутрашњем тржишту енергије Европске Уније.

На петом састанку Савета министара који је одржан дана 11. децембра 2008. године донета је Одлука бр. 2008/03/МС–ЕпС о проширењу Уговора и на нафтну област. Једно од најзначајнијих питања из ове области је успостављање система обавезних резерви нафте у складу са Директивом 2009/119/ЕЗ којом се намеће обавеза земљама чланицама да држе минималне резерве нафте и/или деривата нафте.

На десетом састанку Савета министара који је одржан дана 18. октобра 2012. године, Савет министара је усвојио Одлуку о примени Директиве 119/2009/ЕЗ којом се Државе чланице обавезују да успоставе обавезне резерве нафте и/или деривата нафте не касније од 1. јануара 2023. године.

Имајући у виду преузету међународну обавезу законом о робним резервама се уређује и област обавезних резерви нафте и деривата нафте.

III. САДРЖИНА ЗАКОНА И ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Члан 1. Предлога закона дефинише предмет и садржину закона предвиђајући да се законом уређују услови за образовање, финансирање, размештај, коришћење и обнављање робних резерви (у даљем тексту: робне резерве) и услови за формирање, финансирање, размештај, коришћење и обнављање обавезних резерви нафте и деривата нафте (у даљем тексту: обавезне резерве) и обезбеђење и одржавање простора за њихов смештај и чување, као и пословање и управљање робним резервама и обавезним резервама и складишним простором на територији Републике Србије.

Члан 2. Предлога закона утврђује основна начела на којима се заснива пословање и управљање робним резервама, а то су: снабдевеност и стабилност, тржишно пословање, пажња доброг привредника.

Члан 3. Предлога закона прописује случајеве у којима се користе робне резерве и дефинише појам снабдевености.

У ставу 1. се одређује за које случајеве треба обезбедити снабдевеност и стабилност тржишта, односно дефинише се да се робне резерве образују за случај ванредних ситуација- елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа и других већих несрећа и непогода услед којих наступа или може да наступи прекид у основном снабдевању, или недовољно, односно нестабилно основно снабдевање; наступања или непосредне опасности наступања озбиљних поремећаја на тржишту и ванредног или ратног стања.

Дефинисан је израз „снабдевеност” као снабдевеност становништва пољопривредним и прехранбеним производима, лековима и медицинским средствима и производима који су неопходни за живот људи и здравље животиња, као и стратешким сировинама и материјалима за репродукцију од посебног значаја или стратешког интереса за Републику Србију.

Такође, предвиђа се да аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе могу у складу са потребама и могућностима, образовати робне резерве, у складу са овим законом.

Члан 4. Предлога закона утврђује, у складу са смерницама СТО, врсту производа и роба које су неопходне за обезбеђење снабдевености и стабилности, као и облик својине над робним резервама. Прописује се да робне резерве чине пољопривредни и прехранбени производи, материјал за репродукцију, лекови, медицинска средства и опрема за здравствене и ветеринарске установе и друге облике здравствене службе, нафта и нафтни деривати, опрема и роба за потребе железница, пошта, телекомуникација и

енергетике и остали производи од значаја за обезбеђење снабдевености и стабилности. Робне резерве могу да чине и новчана средства у домаћој и страниј валути, као и хартије од вредности. Везано за новчана средства која могу да чине робне резерве, иста се чувају на рачуну извршења буџета и могу се само наменски користити у случају да је потребно извршити набавку роба за потребе робних резерви. Овим средствима управља Министарство финансија у складу са законом који регулише буџетски систем. Робне резерве могу чинити и материјализоване хартије од вредности - робни записи, који су регулисани одредбама Закона о јавним складиштима.

У ставу 3. овог члана је прописано да су робне резерве у јавној својини.

Чланом 5. Предлога закона се прописује да Републичка дирекција за робне резерве (у даљем тексту: Дирекција) врши стручне послове везане за пословање робним резервама и има својство правног лица.

Седиште Дирекције је у Београду, а може имати посебне организационе јединице изван свог седишта.

Члан 6. Предлога закона предвиђа обавезу Дирекције да предузима све потребне мере у циљу благовременог спречавања настанка материјалне штете на роби која чини робне резерве, укључујући и мере за њихову продају, односно поновну куповину, све у циљу постизања транспарентности.

Члан 7. Предлога закона предвиђа да Дирекција послује робним резервама на транспарентан начин, осим у случају ако прописима којима се уређује поступање са подацима значајним за одбрану земље, није другачије одређено и тада директор Дирекције прописује степен тајности података, докумената и уговора који се воде, чувају и закључују у вези са пословима управљања робним резервама, у складу са прописима који уређује тајност података.

Члан 8. Предлога закона регулише период важења и начин доношења програма на основу кога послује Дирекција .

Прописано је да након ступања на снагу закона којим се уређује годишњи буџет Републике Србије, Влада усваја годишњи програм робних резерви и финансијски план за његово спровођење. Годишњим програмом се утврђује врста, назив, количина, односно обим и вредност роба које се образују и обнављају као робне резерве, дају на зајам или у закуп; територијални размештај робних резерви; капацитет складишног простора за смештај и чување робних резерви; услови под којима се одређене врсте и количине робних резерви дугорочније поверавају на чување и обнављање; инвестиционе потребе; потребан износ средстава за извршење Годишњег програма; услови под којима Дирекција може да уговара производњу и испоруку појединих врста роба; минимум робних резерви, део робних резерви који ће се образовати у новчаним средствима и хартијама од вредности, као и врсте и количине роба у робним резервама које су неопходне за функционисање система одбране.

Чланом 9. Предлога закона прописује се начин пословања робним резервама и врсте уговора који се закључују у том пословању. Дирекција послује робним резервама на основу програма, а у пословању закључује уговоре о набавци, смештају, чувању и обнављању робних резерви у циљу постизања снабдевености и стабилности на тржишту; о давању на зајам роба из робних резерви ради обнављања; о технолошким процесима над робом у власништву Дирекције; о донацијама, закупу и другим пословима из делокруга свог рада. Предвиђено је, такође, да се робне резерве могу приоритетно дати на зајам министарству надлежном за унутрашње послове, послове одбране и Војсци Србије, ради обезбеђења основних животних потреба и несметаног

функционисања система одбране у условима могућих поремећаја у систему снабдевања.

Због специфичности у погледу уговарања зајма и закупа, предвиђа се да ће Влада прописати ближе услове давања на зајам и у закуп појединих врста роба из робних резерви, а све у циљу одржавања и обнављања робних резерви, као и смањења трошкова складиштења и везаних трошкова.

Члан 10. Предлога закона дефинише начин финансирања и извор средстава за потребе робних резерви и начин располагања истим. Финансијска средства се утврђују и распоређују финансијским планом који доноси Влада на предлог Дирекције и обезбеђују из буџета Републике и из других извора.

Члан 11. Предлога закона предвиђа се да се робне резерве образују набавком робе, уговарањем производње одређених производа или робном разменом.

Такође, по захтеву министарства надлежног за послове одбране, Дирекција је овлашћена да за потребе министарства надлежног за послове одбране и Војске Србије изврши набавку потребних добара из средстава која ће за те намене одредити министарство надлежно за послове одбране на одговарајућој апропријацији и иста добра складишти, чува и обнавља. Министарство надлежно за послове одбране може на основу указане потребе по хитном поступку преузети набављена добра закључењем уговора.

Чланом 12. Предлога закона прописано је да се набавка робе за робне резерве врши у складу са прописима којима се уређује област јавних набавки, осим у случајевима када се врши откуп тржишних вишкова од пољопривредних произвођача или када би примена поступка јавне набавке довела до откривања информација од посебног значаја или стратешког интереса за Републику Србију, о чему Влада доноси посебну одлуку.

Члан 13. Предлога закона дефинише начин обнављања у циљу одржавања нивоа робних резерви који је утврђен годишњим програмом. Предвиђено је да се обнављање врши заменом, продајом, набавком и давањем на зајам ради обнављања. Услови продаје су уређени тако да се продаја врши јавним оглашавањем и јавним надметањем, као и преко робне берзе, осим ако Влада другачије не одлучи у случајевима из члана 3. став 1. тачка 2) овог закона, у складу са одредбама закона којим се уређује трговина. Изузетно, у циљу несметаног функционисања система одбране, продаја робе из робних резерви по тржишним условима министарству надлежном за послове одбране и Војсци Србије врши се непосредном погодбом, о чему одлуку доноси Влада.

Члан 14. Предлога закона - С обзиром да је ступио на снагу Закон о јавним складиштима пољопривредних производа којим се прописује шта су јавна складишта и начин промета робом која се складишти у истом, овим чланом предвиђа се да ће се у случају да се купује или продаје роба робних резерви која се складишти у јавним складиштима промет може вршити и путем робних записа, у складу са законом који регулише јавна складишта и јавне набавке.

Чланом 15. Предлога закона прописује се да се обавезне резерве формирају за случај када је угрожена сигурност снабдевања енергијом и енергентима услед поремећаја у снабдевању енергијом и енергентима. Даље се дефинише да се обавезне резерве формирају у висини 90 дана просечног дневног нето увоза или 61 дан просечне дневне потрошње у Републици Србији, у зависности која количина је већа, односно у складу са преузетим међународним обавезама, при чему обавезне резерве не укључују робне резерве нафте и деривата нафте, количине нафтних деривата у резервоарима

возила и осталим саобраћајним средствима, а које служе искључиво за њихов погон, количине деривата нафте које се налазе у складиштима бродова, цевоводима, железничким цистернама, аутоцистернама, складиштима бензинских станица, количине горива ускладиштене код крајњих потрошача, резерве горива Војске Србије, оперативне резерве и друге резерве нафте и деривата нафте.

Обавезне резерве су у јавној својини.

Обавезне резерве не могу се мешати у истом резервоару са резервама из става 3. овог члана осим по претходно прибављеној сагласности Централног складишног тела из члана 19. став 1. овог закона. У случају из става 6. овог члана, резерве нафте или деривата нафте које се у истом резервоару мешају са обавезним резервама, имају исти третман у погледу извештавања и надзора, сходно овом закону, као и обавезне резерве.

Члан 16. Предлога закона предвиђа да се обавезне резерве могу формирати и одржавати у сировој нафти, дериватима нафте и уговорним правима на куповину одређених количина нафте и деривата нафте, којима се формирају и одржавају обавезне резерве и морају бити предвиђена средњорочним и годишњим програмом, у количини не више од 10% укупних обавезних резерви и примењиваће се уколико постоје проблеми у погледу финансирања формирања обавезних резерви.

Члан 17. Предлога закона дефинише дугорочни програм постепеног формирања и одржавања обавезних резерви за период од десет календарских година (у даљем тексту: дугорочни програм) који доноси Влада, на предлог министарства надлежног за послове енергетике (у даљем тексту: Министарство) по претходно прибављеном мишљењу Дирекције. Министарство прати остварење овог програма и по потреби, уз прибављено мишљење Дирекције, предлаже његово усклађивање са реалним потребама најмање сваке треће године. Влада, на предлог Министарства уз претходно прибављено мишљење Дирекције, ближе прописује услове за обавезнике накнаде за формирање обавезних резерви, капацитете складишта у јавној својини која се користе за потребу обавезних резерви, ближе критеријуме за одређивање структуре и регионалног распореда обавезних резерви нафте и деривата нафте, план и критеријуме инвестирања и инвестиционе изградње и критеријуме прибављања и давања и узимања у закуп складишта и пратеће инфраструктуре.

Чланом 18. Предлога закона дефинише се средњорочни програм формирања и одржавања обавезних резерви за период од три календарске године (у даљем тексту: средњорочни програм), који доноси Влада, на предлог Министарства уз претходно прибављено мишљење Дирекције. На основу средњорочног програма, Министарство уз прибављено мишљење Дирекције доноси годишњи програм формирања и одржавања обавезних резерви за период од једне календарске године (у даљем тексту: годишњи програм).

Средњорочним програмом и годишњим програмом уређује се ниво обавезних резерви, и то: врста, назив, количина, и вредност нафте и деривата нафте, које се формирају и обнављају као обавезне резерве; територијални размештај обавезних резерви; потребан капацитет складишног простора и објеката за смештај и чување обавезних резерви; услови и начин под којима се одређене врсте и количине обавезних резерви обнављају; инвестиционе потребе за изградњу складишног капацитета и пратеће инфраструктуре за обавезне резерве и реконструкцију постојећег складишног капацитета; потребан износ средстава за извршење програма; термин план активности;

кључне показатеље ефикасности и друго неопходно за формирање система обавезних резерви.

Годишњи програм обавезних резерви доноси се најкасније у року од пет дана од дана ступања на снагу закона којим се уређује годишњи буџету Републике Србије.

Изузетно од става 4. овог члана годишњи програм обавезних резерви за прву годину формирања и одржавања обавезних резерви може да садржи само елементе из става 4. тач. 1) и 2) овог члана.

Члан 19. Предлога закона прописује послове које обавља Министарство, које је Централно складишно тело у складу са Директивом ЕЗ 119/2009, унутар кога ће се образовати посебна организациона целина у саставу Сектора за нафту и гас, у вези формирања, одржавања, инвестирања и извештавања о обавезним резервама, и то: формира и одржава обавезне резерве; закључује уговоре о складиштењу обавезних резерви у складу са ратификованим међународним билатералним споразумима; закључује уговоре о складиштењу обавезних резерви са складиштарима изабраним кроз послове јавних набавки и са енергетским субјектима који користе резервоаре у јавној својини, води регистар обавезних резерви; сарађује и координира са надлежним државним органима ради обављања послова у погледу образовања и функционисања система обавезних резерви; извршава међудржавне уговоре и споразуме који се односе на обавезне резерве; прати количине и квалитет обавезних резерви, као и друге услуге у вези са обавезним резервама; извештава Владу о реализацији годишњег програма обавезних резерви; извештава Владу о количини структури, размештају и расположивости обавезних резерви; прати остваривање средњорочног и годишњег програма, одређује приоритете и предлаже мере и активности; друге послове неопходне за формирање и остваривање функционисања система обавезних резерви у Републици Србији.

Влада, на предлог Министарства по претходно прибављеном мишљењу Дирекције доноси акт којим ближе уређује план и критеријуме набавки и уговарања у циљу образовања обавезних резерви.

Члан 20. Предлога закона прописује послове које обавља Дирекција, у вези обавезних резерви и у складу са средњорочним програмом и годишњим програмом обавезних резерви, и то: купује нафту и деривате нафте, кроз послове јавне набавке, у складу са прописима којима се уређује област јавних набавки, односно продаје нафту и деривате нафте ради одржавања обавезних резерви; складишти у својим резервоарима обавезне резерве деривата нафте; уређује додатне услове за складиштење обавезних резерви и средства обезбеђења за ускладиштене обавезне резерве код енергетских субјеката, који имају лиценцу за обављање енергетске делатности складиштење нафте, деривата нафте и биогорива, а не користе резервоаре у јавној својини (у даљем тексту: складиштари); обезбеђује недостајући складишни простор кроз послове јавне набавке у складу са прописима којима се уређује област јавних набавки; управља прибављањем, изградњом нових и реконструкцијом постојећих складишних капацитета; извештава Министарство о количини, структури, размештају и расположивости обавезних резерви.

Члан 21. Предлога закона прописује да средства за формирање, складиштење, обнављање и друге трошкове везане за обавезне резерве, као и инвестиције у складишта и пратећу инфраструктуру, обезбеђују се у буџету Републике Србије, у висини која се за сваку годину одређује законом о буџету Републике Србије у оквиру раздела Министарства.

Средства за реализацију средњорочног програма обезбеђују се у буџету Републике Србије у складу са утврђеним лимитима у фискалној стратегији за текућу годину, са пројекцијама за наредне две године.

Чланом 22. Предлога закона дефинише се висина накнаде за формирање обавезних резерви нафте и деривата нафте, начин обрачуна и начин плаћања ове накнаде, као и располагања средствима ове накнаде, које прописује Влада на предлог Министарства, министарства надлежног за послове финансија и министарства надлежног за послове трговине, а на основу потребног износа средстава за извршење средњорочног и годишњег програма, потрошње деривата нафте у претходној календарској години и временског периода за формирање обавезних резерви.

Прописано је да су обвезници накнаде за формирање обавезних резерви нафте и деривата нафте, енергетски субјекти који обављају енергетску делатност производње деривата нафте и трговине нафтом, дериватима нафте, биогоривима и компримованим природним гасом и имају лиценцу за обављање ових енергетских делатности.

Средства прикупљена по основу ове накнаде, приход су буџета Републике Србије.

Члан 23. Предлога закона дефинише да складиштар и енергетски субјект који користи складишта у јавној својини, а са којим је Министарство закључило уговор о складиштењу обавезних резерви дужан је да овлашћеном представнику Дирекције обезбеди слободан приступ складишту и ставити на увид целокупну документацију која се односи на обавезне резерве. Обавезне резерве могу да се складиште и на територији других држава с којима је претходно закључен међудржавни споразум о складиштењу обавезних резерви, на основу потписаног уговора са Министарством. Обавезне резерве других држава које се на основу међудржавних споразума складиште на територији Републике Србије или су у превозу преко територије Републике Србије, не могу бити предмет никаквих мера којима би се ограничило располагање таквим резервама и њихова отпрема с државног подручја Републике Србије.

Члан 24. Предлога закона прописује да се складиштење обавезних резерви, сходно средњорочном и годишњем програму обавезних резерви, врши у складиштима Дирекције и у складиштима енергетских субјеката у јавној својини, сагласно прописима којима се уређује јавна својина. У случају да су наведени резервоари попуњени, складиштење обавезних резерви се, по потреби, врши и у складиштима других енергетских субјеката који поседују лиценцу за складиштење нафте и деривата нафте, сагласно одредбама овог закона. Складишни простор за смештај и чување обавезних резерви обезбеђује се куповином, реконструкцијом, изградњом, променом намене постојећих објеката или узимањем у закуп недостајућег складишног простора у складу са средњорочним и годишњим програмом.

Члан 25. Предлога закона прописује да енергетски субјекти који користе резервоаре у јавној својини, обављају послове складиштења обавезних резерви као поверене послове и складиште обавезне резерве у складу са уговором о складиштењу закљученим са Министарством. Цену складиштења у складиштима у јавној својини предлаже Министарство, на основу методологије за одређивање цене складиштења у складиштима коју утврђује Влада и којом се утврђују елементи за обрачун и начин обрачуна цене складиштења одређене врсте обавезних резерви у одређеном складишту, који садрже оправдане трошкове пословања који чине: трошкове амортизације, одржавања, изградње, реконструкције и модернизације објеката, руковања складиштима, осигурања, заштите животне средине и друге трошкове пословања којима се

обезбеђује одговарајућа стопа и рок повраћаја средстава од инвестиција у енергетске објекте за складиштење обавезних резерви.

Члан 26. Предлога закона прописује да складиштари који су на јавном тендеру понудили најповољније услове складиштења, складиште обавезне резерве у складу са уговором о ускладиштењу закљученим са Министарством, а под најповољнијим условима складиштења сматра се најнижа понуђена цена складиштења обавезних резерви, уз испуњавање свих других услова прописаних јавним тендером.

Чланом 27. Предлога закона је прописано да су складиштари дужни да приликом закључења уговора са Министарством, предају Министарству утврђена средства обезбеђења за ускладиштене обавезне резерве.

Члан 28. Предлога закона дефинише регистар обавезних резерви који води Министарство, сходно овом закону, закљученим уговорима о складиштењу обавезних резерви, о количини, квалитету, просторном распореду, месечним и другим извештајима обавезних резерви. Складиштари и енергетски субјекти који користе резервоаре у јавној својини дужни су доставе Дирекцији податке потребне за вођење регистра, а Дирекција је дужна да их достави Министарству, заједно са подацима за количине ускладиштене у својим резервоарима који су потребни за вођење регистра. Министарство ближе прописује садржај и начин вођења регистра.

Члан 29. Предлога закона предвиђа да Министарство прописује образац месечног извештаја о количини, квалитету, структури и размештају обавезних и других резерви нафте, а да су складиштари и енергетски субјекти који користе резервоаре у јавној својини, дужни да састављају месечне извештаје на прописаном обрасцу и достављају их Дирекцији најкасније до десетог у месецу за претходни месец и да је Дирекција дужна да их достави Министарству најкасније до петнаестог у месецу на наредни месец. Дирекција је дужна да, месечне извештаје састављене на прописаном обрасцу за обавезне резерве и друге резерве ускладиштене у својим резервоарима, као и месечне извештаје, достави Министарству најкасније до петнаестог у месецу за претходни месец.

Чланом 30. Предлога закона дефинисане су дужности Дирекције, енергетских субјеката који користе резервоаре у јавној својини и складиштара који складиште обавезне резерве, и то: да на захтев надлежног инспектора, односно другог лица овлашћеног од Министарства ставе на увид исправе и сву потребну документацију која се односи на обавезне резерве; да посебно означи и издвоје резервоаре намењене за обавезне резерве; да у сваком тренутку имају на стању ускладиштену количину обавезних резерви одговарајућег квалитета, осим у случају обнављања обавезних резерви и више силе, о чему обавештавају Министарство; да у сваком тренутку обезбеде приступ ускладиштеним обавезним резервама надлежном инспектору, односно другом лицу овлашћеном од Министарства. Поред наведеног, Дирекција и складиштари који складиште обавезне резерве дужни су да предузму потребне мере ради благовременог спречавања настанка материјалне штете на роби која чини обавезне резерве, укључујући и мере за њихову продају, односно поновну куповину.

Члан 31. Предлога закона предвиђа да Влада, на предлог Министарства, доноси програм мера како би у случају када је угрожена сигурност снабдевања енергијом и енергентима било омогућено брзо, ефикасно и транспарентно стављање на тржиште Републике Србије једног дела или свих обавезних резерви или посебних ограничења потрошње, тако да

се деривати нафте доделе одређеним групама потрошача, на основу приоритета.

Члан 32. Предлога закона прописује где се чувају робе робних резерви - Дирекција складишти робне резерве у сопственим складиштима, јавним складиштима, код привредних субјеката, произвођача и других лица, односно када се ради о лековима, медицинским средствима код правних лица којима је издата дозвола за промет лекова и медицинских средстава на велико са којима се закључује уговор о чувању, складиштењу, односно обнављању робних резерви. Одлуку о изградњи, располагању, односно прибављању складишног простора за смештај и чување робних резерви као и стављању хипотеке на непокретностима које користи за обављање своје делатности, доноси Влада, на предлог Дирекције, а одлуку о коришћењу, односно давању у закуп и отказу уговора о закупу складишног простора за смештај и чување робних резерви, доноси Дирекција.

Члан 33. Предлога закона прописује на који начин Дирекција обезбеђује складишни простор, при чему је предвиђено да се исти може обезбедити куповином, реконструкцијом, изградњом или променом намене постојећих објеката, средствима која су Годишњим програмом предвиђена за инвестиционе потребе. Годишњим програмом се утврђују инвестиционе потребе, нарочито према врсти, намени и величини објеката, као и изворима и висини потребних средстава за изградњу.

Члан 34. Предлога закона дефинише могућност да се опрема и непокретности које користи Дирекција, а нису у потпуности искоришћене за складиштење робних резерви, могу дати у закуп на одређено време, путем јавног огласа, односно јавног надметања или изузетно, кад се може дати на коришћење без плаћања надокнаде, уз услов текућег и инвестиционог одржавања. Влада ближе прописује услове у погледу издавања у закуп и давања на коришћење без плаћања надокнаде.

Члан 35. Предлога закона прописује да роба из робних резерви, односно средства, непокретности или опрема, не може да буде предмет залогне нити обезбеђења потраживања трећих лица према складиштару или закупцу, као ни предмет било какве употребе, промене намене или убирања плодова без сагласности Дирекције.

Члан 36. Предлога закона дефинише и таксативно набраја дужности складиштара или другог лица коме је роба из робних резерви, складиште или опрема поверена на чување, и то: да се придржава одредаба уговора о чувању, складиштењу и обнављању, као и уговора о руковању и обезбеђењу; да на захтев овлашћеног представника Дирекције омогући квантитативну и квалитативну контролу робе, односно средстава; да на захтев овлашћеног представника Дирекције стави на увид исправе и сву потребну документацију која се односи на ускладиштене робне резерве; да посебно означи и издвоји робу из робних резерви, односно да у сваком тренутку има на стању ускладиштену количину робе из робних резерви и да омогући овлашћеним представницима Дирекције изузимање и премештај робе.

Члан 37. Предлога закона дефинише пословање робним резервама у случају ванредне ситуације, ванредног или ратног стања, при чему Дирекција наставља са пословањем на начин и под условима које одреди Влада. На основу посебног акта Владе, правна лица која производе, односно врше послове робног промета роба које су утврђене у структури робних резерви, су дужна да у случају ванредног или ратног стања производе, односно продају такве робе ради попуне и обнављања робних резерви.

Члан 38. Предлога закона прописује да надзор над применом овог закона и прописа донетих на основу овог закона врши министарство надлежно за послове трговине и пољопривреде преко тржишних и пољопривредних инспектора, као и министарство надлежно за послове енергетике и министарство надлежно за послове финансија, у складу са овлашћењима прописаним законом којим се уређује промет робе и услуга, односно други надлежни органи у складу са овлашћењима прописаним законом и прописима који су донети за спровођење тих закона.

Члан 39. Предлога закона се предвиђа да ће се новчаном казном од од 1.500.000,00 до 3.000.000,00 динара казнити за привредни преступ правно лице ако: не поштује услове складиштења обавезних резерви у складу са чланом 20. тачка 3) овог закона; не плати накнаду у складу са одредбом члана 22. овог закона; не омогући лицу овлашћеном од стране Дирекције да врши контролу количине и квалитета ускладиштених обавезних резерви, у складу са чланом 23. овог закона; не поштује обавезе из уговора о складиштењу обавезних резерви закљученог са Министарством складу са одредбама члана 27. овог закона; не достави Дирекцији податке потребне за вођење регистра у складу са чланом 28. овог закона; не обезбеди да резерве нафте или деривата нафте које се у истом резервоару мешају са обавезним резервама, имају исти третман у погледу извештавања и надзора, сходно овом закону, као и обавезне резерве, у складу са чланом 15. став 6. овог закона; на захтев надлежног инспектора не стави на увид исправе и сву потребну документацију која се односи на обавезне резерве у складу са чланом 30. став 1. тачка 1) овог закона; не означи посебно и издвоје резервоаре намењене за обавезне резерве у складу са чланом 30. став 1. тачка 2) овог закона; нема у сваком тренутку на стању ускладиштену количину обавезних резерви одговарајућег квалитета у складу са чланом 30. став 1. тачка 3) овог закона; не обезбеде приступ ускладиштеним обавезним резервама надлежном инспектору, односно другом лицу овлашћеном од Министарства у складу са чланом 30. став 1. тачка 4) овог закона; не предузму потребне мере ради благовременог спречавања настанка материјалне штете на роби која чини обавезне резерве у складу са чланом 30. став 2. овог закона. Прописано је да се уз привредни преступ из става 1. овог члана, правном лицу изриче и заштитна мера забрана правном лицу да се бави одређеном привредном делатношћу – енергетском делатношћу у трајању од шест месеци до три године.

Чланом 40. Предлога закона уводи се и прекршајна одговорност за правно лице, односно одговорно лице у правном лицу, уколико не измирује накнаду за обавезне резерве нафте и деривата нафте. Новчаном казном од 100.000,00 до 200.000,00 динара казниће се за прекршај правно лице ако не плати накнаду у складу са одредбом члана 22. овог закона, а казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 50.000,00 до 150.000,00 динара, а предузетник новчаном казном од 50.000,00 до 500.000,00 динара. Поред прекршајне казне предвиђа се да се правном лицу изриче и заштитна мера забрана правном лицу да врши одређене делатности – енергетска делатност у трајању од шест месеци до годину дана и да се предузетнику, уз прекршајну казну изриче и заштитна мера забрана вршења одређених делатности – енергетске делатности у трајању од шест месеци до годину дана.

Чланом 41. Предлога закона прописан је рок од шест месеци за доношење подзаконских аката за спровођење овог закона, осим аката који су предвиђени у чл. 17, 19, 25. и 31. који ће бити донети у року од 10 месеци од дана ступања на снагу овог закона. Подзаконски акт из члана 22. овог закона биће донет до 1. новембра 2013. године. Предвиђено је да ће се члан 22, члан

39. став 1. тачка 2) и члан 40. примењивати до почетка примене прописа којим ће се регулисати област накнада.

До доношења подзаконских аката прописаних овим законом, примењују се подзаконска акта донета на основу Закона о робним резервама („Службени гласник РС”, број 18/92).

Чл. 42. и 43. Предлога закона прописано је да даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о робним резервама („Службени гласник РС”, број 18/92) и да закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, осим одредбе члана 22. овог закона које се примењују од 1. марта 2014. године.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

У складу са закључцима са I. Нафтног форума, Секретаријат Енергетске заједнице је у јулу 2010. године ангажовао „Petroleum Development Consultants limited” (PDC) за израду студије „Обавезне резерве нафте у Енергетској заједници” (у даљем тексту: Студија). За Републику Србију Студија је обухватила процену потрошње до 2020. године која је рађена према МАЕД моделу, који је припремила Интернационална агенција за атомску енергију.

Према подацима из наведене студије, као и следећим параметрима:

- почетна година за формирање обавезних резерви нафте и деривата је 2014;

(након успостављања законодавног оквира и обезбеђења почетних финансијских средстава);

- цена сирове нафте типа Урал од 117 усд/ббл;
- цена „корпе производа” од 592 €/тона;
- цена изградње складишних капацитета од 200 €/м³ за сирову нафту;
- цена изградње складишних капацитета за деривате нафте од 240 €/м³ и
- цена оперативних трошкова рада складиштара од 15.2 €/м³,
- потрошња се у периоду 2020-2023. године неће битије мењати, процењено је да су за формирање обавезних резерви нафте потребна средства у износу од око 700 милиона евра у периоду 2014-2023. година.

С обзиром да су наведени параметри подложни промени наведена вредност је промењива. За обезбеђење ових средстава законом је прописана накнада чији су обвезници енергетски субјекти који обављају енергетску делатност производње деривата нафте и трговине нафтом, дериватима нафте, биогоривима и компримованим природним гасом и имају лиценцу за обављање ових енергетских делатности.

За формирање Централног складишног тела, нове организационе јединице у саставу Сектора за нафту и гас планираће се у буџету Републике Србије за 2014. годину, износ од око осам милиона динара на годишњем нивоу.

V. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

1. НА КОГА И КАКО ЋЕ УТИЦАТИ ПРЕДЛОЖЕНА РЕШЕЊА ЗАКОНА

Предложена решења ће позитивно утицати на грађане и привредна друштва, на сигурност снабдевања основних животних намирница, енергената, индустријских и медицинских производа.

Предложена решења омогућиће да не долази до већих тржишних поремећаја и да се економске активности одвијају континуирано односно предвидиво.

Нова решења ће допринети бољој снабдевености и стабилности тржишта од које ће корист имати сви грађани.

Новим законским решењима, државним органима се намеће низ обавеза, које се огледају у доношењу прописа за извршавање овог закона, достављања извештаја Влади, израда извештаја о сигурности снабдевања, припрема и доношење програма мера за случај када је угрожена сигурност снабдевања енергијом, енергентима, животним намирницама, лековима и др.

Складишни капацитети у јавној својини ће се искористити у потпуности што ће довести до смањења фиксних трошкова по јединици производа за складиштење.

Такође, доношењем овог закона подстаћиће се изградња нових складишних капацитета за око 130 милиона евра, што ће утицати на подстицај домаће металопрерађивачке и грађевинске индустрије и повећање запослености.

2. КОЈИ СУ ТРОШКОВИ КОЈЕ ЋЕ ПРИМЕНА ЗАКОНА ИЗАЗВАТИ ГРАЂАНИМА И ПРИВРЕДИ, ПОСЕБНО МАЛИМ И СРЕДЊИМ ПРЕДУЗЕЋИМА

Овим законом се уводи посебна накнада за обавезне резерве нафте и деривата нафте којом ће се обезбедити средства за образовање, чување, обнављање и друге трошкове везане за пословање обавезних резерви нафте и нафтних деривата, а коју ће плаћати сви крајњи купци кроз цену производа.

Утицај на цене деривата нафте према урађеним анализама (на бази цена нафте и деривата нафте из августа 2012. године, просечном продајном курсу Народне банке Србије из августа 2012. године, тренутно расположивим складишним капацитетима, као и подацима о висини обавезних резерви резерви нафте за Републику Србију из студије „Обавезне резерве нафте у Енергетској заједници“, као и року формирања обавезних резерви 1. јануара 2023. године ће бити око 1,85 динара или око 1,1% по литру деривата на годишњем нивоу. Ова процена ће се, у складу са предложеним решењем из закона, усаглашавати на годишњем нивоу и одржаваће реалне потребе за финансијским средствима, у циљу формирања обавезних резерви нафте.

Имајући у виду кретање цена деривата нафте у 2012. години у односу на котацијске цене деривата нафте, видимо да кретања на домаћем тржишту зависе о кретању цена на берзи, али се примећује и утицај интерних одлука привредних друштава која се баве трговином нафте и деривата нафте.

Уколико увођење накнаде за формирање обавезних резерви нафте буде утицало на значајнији и неоправдани пораст цена основних деривата нафте (због интерних одлука привредних друштава која се баве трговином нафте, дериватима нафте, биогоривима и компримованим природним гасом у складу са чланом 64. став 5. Закона о енергетици („Службени гласник РС”, бр. 57/11, 80/11-исправка, 93/12 и 124/12) Влада може прописати начин утврђивања

највиших цена основних деривата нафте без фискалних дажбина у случају спречавања поремећаја на тржишту нафте и деривата нафте или отклањања штетних последица поремећаја на тржишту нафте и деривата нафте.

На основу горе наведеног, може се закључити да највећи утицај на цене деривата нафте на домаћем тржишту имају цене на берзи, те да накнада неће битно утицати на повећане цене коју ће плаћати крајњи купци.

3. ДА ЛИ СУ ПОЗИТИВНЕ ПОСЛЕДИЦЕ ДОНОШЕЊА ЗАКОНА ТАКВЕ ДА ОПРАВДАВАЈУ ТРОШКОВЕ КОЈЕ ЋЕ ОН СТВОРИТИ

Позитивне последице закона су такве да оправдају било какве, евентуалне трошкове које ће створити, јер се ради о инструменту обезбеђења сигурности снабдевања чиме се обезбеђује економска сигурност државе.

4. ДА ЛИ ЗАКОН СТИМУЛИШЕ ПОЈАВУ НОВИХ ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА НА ТРЖИШТУ И ТРЖИШНУ КОНКУРЕНЦИЈУ

Овај закон директно стимулише појаву нових привредних субјеката, отвара простор за освајање нових технологија из области заштите животне средине (као што су претварање бензинских пара у бензин, технологију пливајућих мембрана у технологију пливајућих кровова итд).

На основу студије коју је припремила Интернационална агенција за атомску енергију само до 2020. године улагање у складишни простор је 172 милиона евра. Имајући у виду технологију наше металопрерађивачке индустрије и досадашње искуство са сигурношћу се може тврдити да ће ово извести домаћа оператива.

Законом о јавним складиштима за пољопривредне производе уведене су значајне новине за привредне субјекте у пољопривреди. Републичка дирекција за робне резерве је у 2010. години потписала Протокол о сарадњи са Компензационим фондом, у циљу бржег развоја система јавних складишта и у Предлогу закона је предвидела да ће ако се набавља или продаје роба робних резерви која се складишти у јавним складиштима, промет се може вршити и путем робних записа, у складу са прописима којима се уређују јавна складишта и јавне набавке.

5. ДА ЛИ СУ СВЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНЕ СТРАНЕ ИМАЛЕ ПРИЛИКУ ДА ИЗНЕСУ СВОЈЕ СТАВОВЕ О ЗАКОНУ

О предложеним решењима су своје ставове изнели представници министарстава надлежних за послове здравља, финансија и привреде, одбране, пољопривреде, трговине, правде и државне управе, економије и регионалног развоја, енергетике и заштите животне средине и унутрашњих послова, а њихове сугестије и предлози су узети у обзир приликом израде текста закона.

Такође, Одлуком Министарског савета број 2008/03/МГ-ЕнЦ од 11. децембра 2008. године одлучено је да се Уговор о формирању Енергетске Заједнице прошири са нафтном димензијом. Овом одлуком утврђено је формирање и одржавање Нафтног форума, који ће се одржавати једном годишње у Београду. Од тада су у Београду одржана четири Нафтна Форума на којима је учествовала више од 100 представника нафтних компанија и инвеститора, а представници Републике Србије представили су Нацрт закона и модел формирања обавезних резерви нафте и деривата нафте. Заинтересоване стране изнеле су свој

став да ће организовање обавезних резерви нафте допринети, поред енергетске сигурности и развоју и оптимизацији инфраструктурних објеката. У

Министарству енергетике, развоја и заштите животне средине одржано је више састанака са привредним друштвима за производњу, увоз и транспорт нафте и деривата нафте (чланице Националног нафтног комитета Србије) где се разматрао део закона о робним резервама, који регулише обавезне резерве нафте и деривата нафте и њихове сугестије је Министарство енергетике, развоја и заштите животне средине имплементирало у Одељку Формирање и коришћење обавезних резерви нафте и деривата нафте.

6. КОЈЕ ЋЕ СЕ МЕРЕ ТОКОМ ПРИМЕНЕ ЗАКОНА ПРЕДУЗЕТИ ДА БИ СЕ ОСТВАРИЛА СВРХА ДОНОШЕЊА АКТА

Предлог закона прописује да ће се прописи за извршавање овог закона донети у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, осим аката који су предвиђени у делу Формирање и коришћење обавезних резерви нафте и деривата нафте који ће бити донети у року од десет месеци од дана ступања на снагу овог закона. Подзаконски акт везан за регулисање накнаде за обавезне резерве нафте и деривата нафте биће донет до 1. новембра 2013. године и примењиваће се до почетка примене прописа којим ће се регулисати област накнада. Такође су јасно прописане надлежности у спровођењу овог закона.